

Hororové krajinky

Povídky Philipa Fracassiho

Soubor hororových povídek *Hled', prázdnota* od amerického spisovatele Philipa Fracassiho nezapře, že jejich autor pracuje jako filmový scenárista. Jejich předností jsou precizně vystavěné dialogy a děsuplná prázdnota, jejíž hlubiny se otevírají během zdánlivě běžných situací.

JARMILA KŘENKOVÁ

Philip Fracassi patří k autorům, kteří přispívají k obrodě literárního hororu v anglo-americkém prostoru. V sedmdesátých letech sice tento žánr zdatně konkuroval detektivkám či thrillerům, koncem let osmdesátých ale přišla krize. V poslední dekádě se k hororu začínají vracet různá lokální nebo specializovaná nakladatelství a oblíbeným formátem se stala povídka. Ta je pro spisovatele ideálním polem pro rychlé sdílení zkušeností nebo experimentování s tématy a technikami psaní. Umožňuje jim rovněž pružně komunikovat se čtenářskou komunitou i editory hororových antologií. I u nás ostatně Fracassiho debutová sbírka *Hled', prázdnota* vyšla v malém nakladatelství Gnóm!, zaměřeném na sci-fi a horor, které založil překadatel Jakub Němeček.

V současných textech jsou tak zřetelné například vlivy lovecraftovského nebo okultního hororu, aniž by se ovšem jednalo o pouhou nápodobu kanonických děl nebo hru s možnostmi žánru. S prvním ve své několikavazkové antologii *Černá křídla Cthulhu* (Black Wings of Cthulhu, česky 2014, 2015 a 2017) systematicky pracuje známý lovecraftolog S. T. Joshi, který do ní vybírá téměř výhradně povídky současných méně známých autorů střední a nejmladší generace. Z druhého zase čerpá jeden z nejvýraznějších hororových spisovatelů současnosti Laird Barron, který také k Fracassiho sbírce napsal předmluvu a vzbudil tím nemalá očekávání.

Děsivá všednodennost

Ačkoli se Fracassi literárnímu hororu věnuje pouze tři roky, je díky souběžně budované kariéře filmového scenáristy v mnoha ohledech hotovým spisovatelem. Navíc prostředí nejen hororového literárního provozu důvěrně zná, protože sám spoluvlastnil nakladatelství a knihkupectví s raritními tituly. Zatím se neprofiluje jako autor, který by přicházel s něčím radikálně novým nebo snad redefinoval žánr; jeho přednosti i limity jsou naopak jasně rozpoznatelné. Nevytváří ucelený obraz děsu, ale pracuje s různými hororovými syžety. Jeho záběr sahá od čarodějnictví a okultismu přes ozvuky gotického románu spojené s motivem šílenství a ztráty souřadnic až po lovecraftovské motivy prastarých kultur a metafyzických monster.

Nejsilnější je v navozování a rozvíjení děsuplných situací, přičemž využívá lyrický, ale zároveň sugestivně popisný jazyk. Zvlášť úvody jeho textů působí jako impresionistická skica. Připomínají odrazy světla na vodní hladině opuštěných mořských zátok i přeplněných bazénů letních koupališť, kde se jeho příběhy často odehrávají. Nesoustředí se ale na budování poetiky míst, nesnaží se své povídky ukotvit ve specifickém kulturně-geografickém prostoru, jako to dělal Lovecraft, King nebo nyní Barron. Až na výjimky v nich jde o horor všednodennosti – Fracassi si vystačí s běžným a zaměnitelným prostředím. O to soustředěněji se však věnuje psychologizaci a ponoru do vnitřních světů svých hrdinů.

Cosi strašného

Autor dokáže dlouho budit dojem civilnosti; pozvolna a pod žhnoucím sluncem bílého dne se pak do ní prolamuje cosi nepřirozeného. Důvěrně známý svět se proměňuje v hororovou krajinu, v níž se rozevírají portály do jiných dimenzí. Například v povídce *Oltář*, která se odehrává během bezstarostného prázdninového odpoledne na veřejném bazénu, Fracassi střídá perspektivu dětských a dospělých hrdinů. Jejich precizně vystavěné

vnitřní monology korespondují se skrytým a znepokojivým pohybem čehosi strašlivého, co se začíná nepozorovaně probouzet pod klidnou vodní hladinou a v závěrečném infernu nakonec nemilosrdně pohltí všechny přítomné.

Fracassi svým hrdinům neposkytuje žádnou šanci a jeho příběhy zpravidla ústí do naprosté destrukce. Jejich svorníkem bývají narušené rodinné vztahy a partnerské krize. V povídce *Matka* je zachycen rozklad jednoho manželství, v *Surfer Girl* a *Bezpečnostní pojistce* se zase rozvíjí téma chorobné závislosti na druhých vyvolané strachem z osamění, které přichází s dospělostí. Právě zde se ale také nejvíce projevují Fracassiho slabiny, především příliš rozvolněné nebo překombinované konce.

Bezpečnostní pojistka, v níž na obyčejném středostavovském předměstí dochází k setkání s čímsi, co dalece přesahuje běžnou zkušenost, připomíná svým námětem povídku *Záměna* Michaela Marshalla Smithe ze zmíněné antologie *Černá křídla Cthulhu*, která ale měla navzdory otevřenému konci jasnou, a proto též vrcholně znepokojivou pointu. Fracassiho příběhy naopak často končí pohledem do prázdnoty, kde se nerozprostírá bouřlivý oceán nekonečné hrůzy, ale až příliš poklidný bazének standardních hororových historek pro hororové nadšence.

Autorka je publicistka.

Philip Fracassi: *Hled', prázdnota*. Přeložil Jakub Němeček. Gnóm!, Praha 2018, 336 stran.

Fracassiho záběr sahá od čarodějnictví a okultismu přes ozvuky gotického románu až po lovecraftovské motivy prastarých kultur a metafyzických monster. Ilustrace Yves Tourigny